

Statsrevisorernes Sekretariat
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

J.nr. 2024 - 2713
Den 21. marts 2025

Ved brev af 21. januar 2025 har Statsrevisorerne bedt mig om at redegøre for de foranstaltninger og overvejelser, som Statsrevisorerne og Rigsrevisionens beretning nr. 8/2024 om tilsynet med muslingefiskeri i Limfjorden har givet anledning til.

Statsrevisorerne kritiserer skarpt, at Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri (herefter Fødevareministeriet) har ført et mangelfuldt tilsyn med muslingefiskeriet i Limfjorden, og bemærker, at det mangelfulde tilsyn medfører en risiko for, at muslingefiskeriet har påført havmiljøet skade, og at det ikke har været bæredygtigt.

Derudover påtaler Statsrevisorerne skarpt, at Fødevareministeriet i to tilfælde har givet Folketinget faktuel forkerte oplysninger, hvoraf ministeriet kun i det ene tilfælde har berigtiget oplysningerne efterfølgende.

Jeg ser på Statsrevisorernes og Rigsrevisionens kritik af tilsynet på området med stor alvor. Det ligger mig meget på sinde, at der bliver taget vare på vores havmiljø og fiskeressourcer, og derfor er det også afgørende for mig, at tilsynet med muslingefiskeriet i Limfjorden er effektivt og i overensstemmelse med reglerne. Dertil skal der være tillid til, at de regler, som bliver vedtaget politisk, bliver implementeret og håndhævet korrekt af myndighederne.

Derfor blev der allerede i foråret 2024 sat fokus på området, da den daværende Fiskeristyrelse udarbejdede en gennemgang af styrelsens forvaltning af motorkraft- og redskabsområdet. I forlængelse af gennemgangen igangsatte jeg en række tiltag, som allerede har rettet op på nogle af de punkter, som Statsrevisorerne og Rigsrevisionen kritiserer i beretningen.

Imidlertid er der fortsat udeståender, som der hurtigst muligt vil blive fulgt op på.

Derudover kan jeg oplyse, at kritikken fra beretningen samlet set indgår som et tema i de aktuelle politiske forhandlinger om fremtidens erhvervsfiskeri, hvilket jeg anser som en god anledning til at se på både langsigtede og kortsigtede løsninger til at sikre en effektiv fiskerikontrol fremadrettet.

Nedenfor redegør jeg konkret for, hvordan Fødevareministeriet enten har håndteret eller vil følge op på beretningens kritik.

Tiltag for at styrke Landbrugs- og Fiskeristyrelsens administrationsgrundlag

Rigsrevisionen kritiserer i beretningen, at Landbrugs- og Fiskeristyrelsens administrationsgrundlag for bl.a. kontrol af fartøjers motorkraft har været mangelfuldt, og bemærker, at Landbrugs- og Fiskeristyrelsen bl.a. ikke har beskrevet, hvordan forbuddet mod brug af nedbremsede motorer skal kontrolleres, samt at forbuddet blev fortolket i strid med bekendtgørelsen i perioden fra 2022 frem til medio 2024.

Landbrugs- og Fiskeristyrelsen er enig i kritikken. For at styrke administrationsgrundlaget på motorkraftområdet og derved beskytte havmiljøet, iværksatte den daværende Fiskeristyrelse allerede i foråret 2024 udarbejdelsen af en række nye kontrolbeskrivelser og instrukser – bl.a. vedrørende kontrol for nedbremsede motorer og sanktionering af overtrædelse af reglerne for motorkraft – som skal bidrage til en mere sikker og ensartet håndhævelse af reglerne på området. Landbrugs- og Fiskeristyrelsen forventer, at arbejdet hermed vil være endeligt afsluttet i løbet af 1. halvår 2025.

Derudover er den juridiske faglighed i Landbrugs- og Fiskeristyrelsen generelt blevet styrket, hvilket bl.a. skal bidrage til at sikre et opdateret administrationsgrundlag på hele fiskeriområdet, således at opgaver løses ensartet og med fornøden kvalitet og fører til effektiv kontrol, håndhævelse og sanktionering ved mistanke om overtrædelse af reglerne.

Rigsrevisionen kritiserer også, at Fødevareministeriet ikke har udarbejdet tilstrækkelige regler, der begrænser fiskeriet i Limfjorden, for at beskytte havmiljøet og bestanden af muslinger. Kritikken omfatter bl.a., at ministeriet ikke har fastsat tilstrækkelige regler, der sikrer skånsomme fangstredskaber, som ministeriet i 2012 oplyste til EU-Kommissionen, at ministeriet ville, og at der ikke siden 2009 er foretaget en vurdering af bestanden af blåmuslinger. Rigsrevisionen anbefaler, at Fødevareministeriet afklarer med EU-Kommissionen, om ministeriets fortolkning af fiskeri efter hjertemuslinger kan betegnes som bifangst.

Jeg er enig med Rigsrevisionen i, at de eksisterende regler på området ikke har været tilstrækkeligt klare. Derfor har ministeriet også igangsat et arbejde med at ændre regelsættet for fangstredskaber, og jeg forventer, at en revideret bekendtgørelse herom vil være klar pr. 1. juli 2025.

Rigsrevisionen konstaterer også, at Fødevareministeriet i perioden 2020-2023 ikke tidligere brugte DTU Aquas anbefalede kvote til at fastsætte en kvote for bifangst af hjertemuslinger. Der er som bekendt indført en kvote herfor i 2024. Jeg kan desuden oplyse, at det er min forventning, at der i løbet af 2025 vil blive fastsat nye regler for målrettet fiskeri efter hjertemuslinger, således at dette ikke længere reguleres som bifangst i fiskeriet efter blåmuslinger.

Derudover kan jeg oplyse, at det i regeringens udspil til fiskeriforhandlingerne er foreslået, at der skal skabes langsigtede rammer for muslingefiskeriet, som samtidig skal udvikle sig i en mere grøn og skånsom retning. Som et element heri forventes det, at Fødevareministeriet vil indhente bestandsvurdering for blåmuslinger.

Rigsrevisionen bemærker også, at Fødevareministeriet i perioden april 2021-2024 tillod fiskeri efter muslinger i områder, hvor Miljøstyrelsen havde problematiseret dette af hensyn til miljømålene for ålegræs i Limfjorden. Som det fremgår af beretningen, er der i 2023 indført regulering, således at muslingefiskeri ikke er tilladt i de pågældende områder.

Tiltag for at styrke kontrol af fartøjers motorkraft og kvotekoncentrationen

Rigsrevisionen kritiserer, at den daværende Fiskeristyrelse først i 2021 håndhævede et EU-krav fra 2009 om at føre kontrol med, at fartøjer ikke har en motorkraft, der overskrider den tilladte grænse, og at håndhævelsen efterfølgende har været meget utilstrækkelig og ikke har levet op til EU's krav til kontrol. Derudover suspendede den daværende Fiskeristyrelse kontrollen i perioden 2022-2023 på et fejlagtigt grundlag, og styrelsen har ikke reageret på advarsler fra kontrolfirmaet om regelbrud i forhold til motorkraft eller nedbremsning af motorer.

Jeg er enig i kritikken og har noteret mig, at den daværende Fiskeristyrelse allerede i juni 2024 i forbindelse med gennemgangen af området vurderede, at forvaltningen af området samlet set ikke havde været tilfredsstillende. I forlængelse heraf har Landbrugs- og Fiskeristyrelsen derfor foretaget en gennemgang af alle 56 aktive muslinge- og østerstilladelser for at afdække, om der kan være sket ulovlig nedbremsning af motorer, som der skal følges op på. Jeg modtog den 12. marts 2025 styrelsens orientering om, hvad gennemgangen har vist, og orienteringen er efterfølgende også blevet sendt til Rigsrevisionen og Miljø- og Fødevareudvalget. I forlængelse af gennemgangen har Landbrugs- og Fiskeristyrelsen igangsat opfølgning i de tilfælde, hvor resultatet af gennemgangen har givet anledning til det.

Jeg konstaterer også, at Landbrugs- og Fiskeristyrelsen har gennemført en særlig kontrolindsats i Limfjorden i perioden fra juli til december 2024, hvor otte fartøjer blev udtaget til kontrol, og at styrelsen har udarbejdet en ny prøvetagningsplan til kontrol af fiskefartøjers motorkraft for 2024/2025. Planen omfatter alle de områder, der er underlagt motorkraftbegrænsninger, hvormed Landbrugs- og Fiskeristyrelsen vurderer, at den lever op til EU's krav. På baggrund af planen vil der blive gennemført kontrolmålinger i løbet af 2025. Styrelsen har oplyst, at overholdelsen af nedbremsningsforbuddet vil blive kontrolleret i forbindelse med kontrolmålingerne.

I øvrigt kan jeg oplyse, at der i regeringens udspil til fiskeriforhandlingerne er lagt op til en styrkelse af forvaltningen på motorkraftområdet, som bl.a. vil omfatte en

ændring af de reguleringsmæssige rammer for nedbremsningsforbuddet. Jeg lægger i den forbindelse vægt på, at reglerne bliver gjort mere klare og virksomme, f.eks. ved at indføre krav om brug af kontinuerlig monitorering af motorkraft som supplement til den fysiske kontrol.

Rigsrevisionen kritiserer også, at Fødevarerministeriets fastsættelse af regler for kvotekonzentrationen har været mangelfuld, idet regler aftalt i politiske aftaler fra 2017 og 2018 om indsats mod kvotekonzentration på to områder først blev fastsat hhv. 1½ år og 3 år efter, og på ét område endnu ikke er blevet fastsat. Derudover bemærker Rigsrevisionen, at Landbrugs- og Fiskeristyrelsens kontrol med overholdelsen af kvotekonzentrationsreglerne for muslingefiskeri i Limfjorden har været utilstrækkelig, bl.a. fordi styrelsen har udstedt tilladelser til flere fangstandele, end styrelsen måtte, og fordi fiskere har fået lov til at udnytte fangstandele, som de ikke ejede. Endelig bemærker Rigsrevisionen, at Landbrugs- og Fiskeristyrelsen aldrig har modtaget årsopgørelser fra puljefiskeriet i Limfjorden og heller ikke har fulgt op på lejeforhold i muslingefiskeriet.

Jeg finder det beklageligt, at der for et bestemt område endnu ikke er fastsat regler, som ellers følger af en politisk aftale, der ligger år tilbage. Det drejer sig konkret om, at der for så vidt angår muslingefiskeriet ikke er indført regler om bestemmende indflydelse, også kaldet B-kvoter, mens reglerne er indført for de øvrige omsættelige kvoter, de såkaldte FKA og IOK kvoter. Ministeriet er i gang med at se nærmere herpå, og det indgår i de igangværende forhandlinger om fremtidens erhvervsfiskeri, der forventes afsluttet i løbet af 1. halvår 2025.

Jeg er enig i Rigsrevisionens anbefaling om at gennemgå tilladelserne for andre typer kvoter i dansk fiskeri for at undersøge, om der har været lignende fejl i kontrollen af dem. Imidlertid er tale om en potentielt meget omfattende opgave, hvorfor Landbrugs- og Fiskeristyrelsen er ved at lægge en plan for, hvordan gennemgangen af tilladelserne skal foregå. Planen forventes færdig senest 2. kvartal 2025, hvorefter det vil være muligt at angive, hvornår gennemgangen kan forventes endeligt afsluttet.

Landbrugs- og Fiskeristyrelsen har oplyst, at styrelsen vil sikre, at der fremadrettet føres en tilstrækkelig kontrol med overholdelsen af kvotekonzentrationsreglerne. I forlængelse heraf kan jeg desuden oplyse, at det i udspillet til fiskeriforhandlingerne fremgår, at regeringen vil fastholde de gældende lofter for ejerskab af fiskekvoter.

For så vidt angår kontrollen med puljefiskeriet i Limfjorden, iværksatte Landbrugs- og Fiskeristyrelsen denne umiddelbart efter, at fejlen med den manglende kontrol blev opdaget. Derudover har Landbrugs- og Fiskeristyrelsen indhentet årsopgørelserne for Limfjordspuljen for de tre foregående sæsoner og foretaget den manglende kontrol vedrørende lejeforhold.

Tiltag for at styrke sanktionering ved overtrædelser af lovgivning om motorkraft
Rigsrevisionen kritiserer, at Landbrugs- og Fiskeristyrelsen ikke har sanktioneret konstaterede overtrædelser af regler om motorkraft, samt at der først blev fastsat retningslinjer om sanktionering 11 år efter, at EU's regler om kontrol af motorkraft blev indført. Rigsrevisionen kritiserer desuden, at Landbrugs- og Fiskeristyrelsen har sagsbehandlet overtrædelsessager i og uden for Limfjorden forskelligt.

Jeg er enig i kritikken og finder det utilfredsstillende, at overtrædelsessager har været sat i bero på et ukorrekt grundlag, og at sager i og uden for Limfjorden har været behandlet forskelligt. Landbrugs- og Fiskeristyrelsen har oplyst, at styrelsen har strammet op på tilrettelæggelsen af og procedurerne for kontrollen, således at der sikres en effektiv og ensartet sagsbehandling og således, at der hurtigst muligt bliver fulgt op på de sager, hvor der er konstateret overtrædelser.

Tiltag vedr. orientering af Fødevareministeriet og Folketinget

Rigsrevisionen kritiserer, at den daværende Fiskeristyrelse i 2020 og i 2023 har givet Fødevareministeriet faktisk forkerte oplysninger i tre konkrete tilfælde. I to af disse tilfælde – begge fra 2020 – er oplysningerne blevet viderebragt af ministeriet til Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg.

Jeg finder det meget beklageligt, at der er videregivet faktisk forkerte oplysninger til Folketinget, men jeg noterer mig, at de forkerte oplysninger afspejlede en fejlagtig opfattelse af en række forhold, som styrelsen havde på daværende tidspunkt.

Jeg kan oplyse, at de forkerte oplysninger sidenhen er blevet berigtiget over for Folketinget, idet Fødevareministeriet pr. 3. februar 2025 har oversendt berigtigede svar samt følgebrev til Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg vedr. besvarelsen af spørgsmål 392 og 395 (Alm. del) af 22. december 2020.

Kopi af dette brev er sendt til Rigsrevisionen.

Med venlig hilsen

Jacob Jensen